

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií
Oddělení nederlandistiky

Posudek vedoucí bakalářské práce

Student: Tereza Nedvědová

Titul: Individuální a systémové faktory jako příčina emočního odcizení v nizozemských románech generace mileniálů

Vedoucí: Mgr. Anna Krýsová

Oponent: Mgr. Anna Phillips, PhD

Tereza Nedvědová pojala svou bakalářskou práci jako doplnění a inovaci existujícího literárněvědného trendu, konkrétně výzkumu afektu v literatuře. Afektivní dominantu, zásadní koncept rozsáhlého pojednání o literární produkci generace mileniálů, *Affectieve crisis, literair herstel* (2020), která se k emočním prožitkům postav vztahuje pomocí kritiky systému či ideologie, Tereza doplňuje analýzou individuálních faktorů, které způsobují konkrétní druh prožitku, odcizení. Pro jasnou ilustraci rozdílných výsledků interpretace na základě obou pohledů, jak systémového, tak individuálního, zvolila k analýze romány, které Hans Demeyer a Sven Vitse ve výše zmíněné publikaci také rozebírají, *Gebrek is een groot woord* (2018) od Niny Polak a *De avond is ongemak* (2018) od Marieke Lucas Rijneveld. V Terezině rozboru pomocí obou pohledů dochází k přehodnocení toho, které faktory jsou zásadní pro zmapování odcizení prožívaného postavami. V rozboru *Gebrek* vychází najevo, že vyrovnávání se s nizozemským postkoloniálním dědictvím nehraje v románu tak důležitou roli, jakou mu přisuzují Demeyer a Vitse a v rozboru *De avond* dochází ke zmapování faktoru ortodoxní reformované víry, o níž Demeyer a Vitse tvrdí, že v románu nehraje zásadní roli.

Navzdory dojmu, který by mohl vzniknout na základě prvního odstavce tohoto posudku se práce vztahuje k mnoha dalším teoretickým a sekundárním zdrojům věnujícím se současné nizozemské literatuře. Tereza například na rozdíl od Demeyera a Vitseho využívá možnosti v teoretické části práce kontextualizovat afektivní dominantu odkazem na metamodernismus, *structure of feeling*, která charakterizuje současnou historickou situaci ve vztahu k momentální fázi vývoje kapitalismu (část 3.1). V teoretické kapitole se práce vztahuje i k myšlence konce postmodernismu, kterou nezpochybňuje, ale představuje několik různých důvodů, proč postmoderní myšlenky a koncepty přestávají být relevantní pro popis kulturní produkce. V interpretační části práce místy zapracovává vhledy ze sekundární literatury, např. článek Saskie Pieterse o feministických tématech v *Gebrek* a dodává potřebný kontext také k problematice ortodoxního křesťanství, která hraje důležitou roli v *De avond*.

Za nejsilnější stránku Tereziny práce považuji nuancované, inteligentní, vnímavé a kritické rozboru a interpretace primárních textů. Například v části 5.2.1. Absence finanční stability,

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav germánských studií
Oddělení nederlandistiky

závislost na pomoci a odpor k ní Tereza přesně popisuje protichůdné afektivní dopady finanční nejistoty (vděk a méněcennost), a jak je cestovní horečka protagonistky vnímána jejími bohatými kosmopolitními přáteli. Velmi osvětlující mi také připadal Terezy komentář k roli hrdinčiny babičky Ankie, která funguje jako součást „cyklu mateřských traumat“ (38), který ovlivnil jak mezigenerační vztahy, tak pohled na mateřství. Díky pozornosti na detailní úrovni, kterou práce kvůli zvolenému dvojitému pohledu věnuje afektivním prožitkům postav, je jak tón analýzy, tak její obsah charakterizován citlivostí a pochopením postav navzdory jejich místy odsouzeníhodnému nebo šokujícímu chování (viz soucit s Jas, protagonistkou *De avond*, 54). Na přesah, který tento postoj nabízí mimo literární vědu, Tereza v závěru práce také reflektuje (57).

Z jazykového hlediska je práce na vysoké úrovni, obsahuje jen velmi málo překlepů či chyb („Neerlandistiek.nl“, 41). Na malou zkušenost autorky s daným útvarem podle mě poukazuje nestejná délka odstavců v rámci celé práce (srov. délku odstavců na str. 8 a 28). Je ale také možné, že jedno přečtení textu navíc, při němž by autorka myslela na čtenáře, by vedlo k lepší strukturaci myšlenek do odstavců, které by se tak staly logickými myšlenkovými celky. Hlavní argument práce se jasně a vhodně odráží ve struktuře, přestože Tereza také (v části 6.4) konstatuje že systémové a individuální faktory se od sebe nedají plně oddělit. V rozbořech je tato interakce mezi dvěma druhy faktorů vždy jasně popsána.

V průběhu obhajoby bych požádala o zodpovězení těchto otázek:

1. Práce se zaměřuje na komplexní a individuálně se projevující pocit odcizení, který má však převážně negativní afektivní náboj. Závěry práce tento negativní náboj potvrzují, neboť se zaměřují spíše na tragické aspekty románů. Reflektujte tento postřeh na úrovni metodologie i na úrovni interpretace. Jaké jiné závěry by bylo možno při interpretaci románů v oblasti afektivního prožívání postav učinit, kdyby vaše práce nebyla zaměřená na jeden konkrétní afekt, odcizení?
2. Jsou podle vás poznatky získané analýzou afektivního prožívání postav v literárních dílech přenositelné mimo oblast literatury, jak uvádíte v závěru práce? „Díky tomuto rozšířenému vnímání je ve čtenáři stimulována empatie. Pokud je možné takto obohatit naše chápání románů, snad to může vést i k lepšímu chápání našeho okolního světa.“ (57) Pokud ano, vyjádřete se k tomu, jaký přínos měl proces psaní práce na vaše chápání afektivního prožívání a mezilidských vztahů.

Doporučuji bakalářskou práci k obhajobě s předběžným hodnocením výborně.